

Dato: 19.08.2026

Detaljregulering for: Terningmoen leirområde

Forslagsstiller: Forsvarsbygg

Plankonsulent: 3RW arkitekter

Notat ved: 3RW arkitekter

1 Bakgrunn for planarbeidet

Bakgrunnen for planarbeidet er behovet for fortetting av bygningsmassen i Terningmoen leir som følge av planlagt etablering av felles rekruttskole for Forsvaret. Beslutningen om å etablere en felles rekruttskole her er forankret i langtidsplan for Forsvaret Prop. 14 S og Inst. 87 S. Behovet for styrket rekruttutdanning er videreført og forsterket i Forsvarets nye langtidsplan for 2025-2036.

En fullt utbygd rekruttskole gir et svært stort press på arealtilgangen i Terningmoen leir. Detaljreguleringsplan for leiren har som hovedmål å legge til rette for utbyggingen og med en effektiv utnyttelse av arealene. Planlagt utbygging medfører en betydelig fortetting av den delen av leirområdet som innehar viktige kulturminner, og økningen i aktivitet i leiren har innvirkning på trafikksituasjonen i området. Planforslaget omfatter derfor viktige rammer rundt bevaring av kulturminner og fremtidsrettede løsninger for økt trafikk og trygg samferdsel. Andre hovedtema i planen er støy, naturmangfold og overvannshåndtering.

Området er regulert i plan 200701 Terningmoen leir og plan 2011008 Områderegulering for Terningmoen skyte og øvingsfelt. Gjeldende plan for leirområdet (200701) har krav om detaljreguleringsplan for leirområdet før det kan foretas utbygging. Planforslaget er i tråd med kommunedelplan for Elverum byområde (Byplan2030) og gjeldende reguleringsplaner for området, men med nødvendige justeringer og oppdateringer.

2 Planprosessen hittil

2.1 Høring og offentlig ettersyn

Det ble varslet oppstart av planarbeid for *Detaljregulering for Terningmoen leirområde* 28.06.22.

Planforslag ble lagt ut på første gangs høring og offentlig ettersyn den 26.06.25. Det kom innsigelser til planforslaget fra NVE og Statsforvalteren i Innlandet. NVE fremmet innsigelse med begrunnelse i at planforslaget manglet beskrivelse av omfang og virkninger av tiltak i og langs vassdrag og vannmiljøene. Statsforvalteren fremmet innsigelse med begrunnelse i at kunnskapsgrunnlaget for planforslaget var mangelfullt og at konsekvensene av planforslaget ikke ble tilstrekkelig belyst. For å imøtekomme innsigelsene er det avholdt dialogmøter, gjennomført kartlegginger og utarbeidet konsekvensutredning (KU) for natur- og vannmiljø. Planforslaget er endret med grunnlag i konsekvensutredningen.

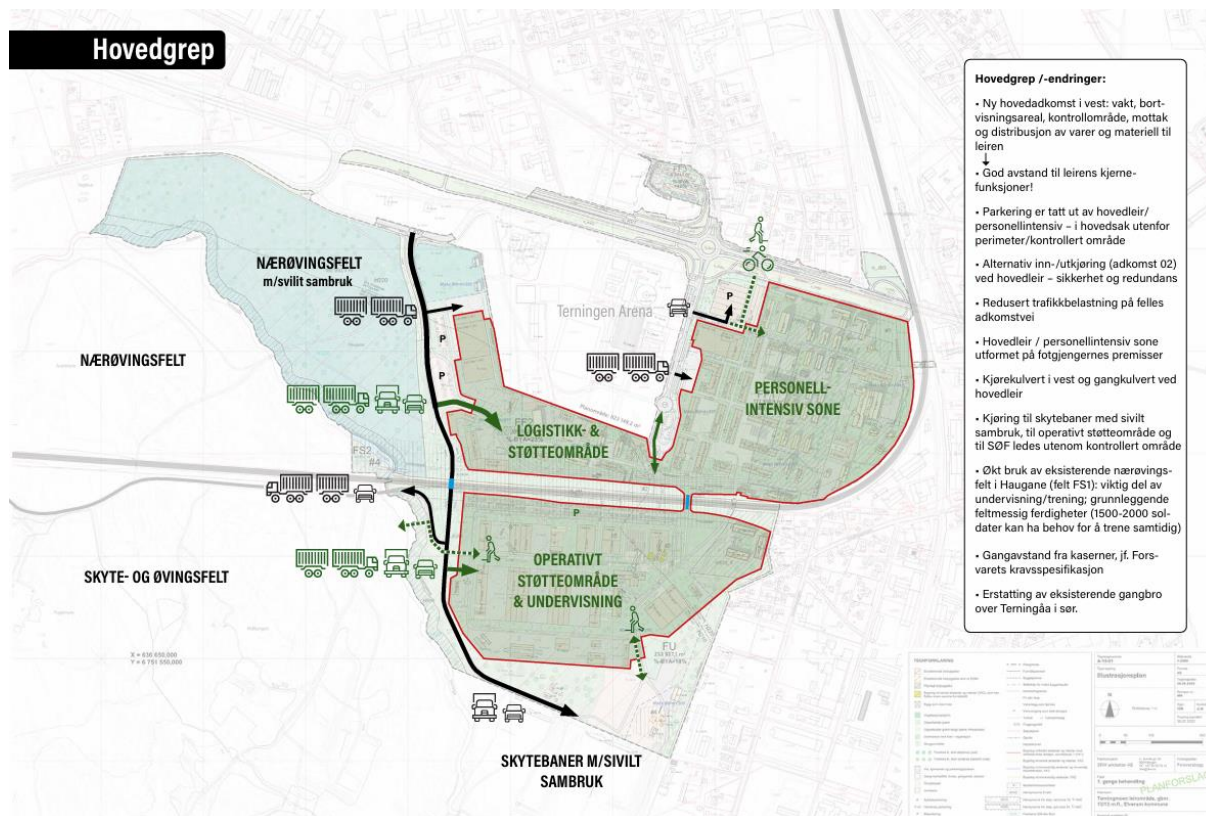
2.2 Konsekvensutredning (KU)

Ved oppstart av planarbeid var vurderingen at planen ikke utløste krav til konsekvensutredning iht. plan- og bygningsloven og forskrift om konsekvensutredninger. Gjennom planprosessen er tiltaksplanene blitt mer omfattende og plasskrevende enn det som var forespeilet ved planoppstart. Økningen i utbyggingsomfang og arealbeslag medførte behov for å gjennomføre naturkartlegging og konsekvensutredning for naturmangfold og vannmiljø. Kartleggingen viser bl.a. at områder med naturtypen rik sandfuruskog innenfor planområdet i vesentlig grad vil bli berørt i en situasjon hvor leiren er fullt utbygd. Se KU i vedlegg.

3 Endringer av planforslaget

En utvikling på Terningmoen som på sikt skal kunne ta imot måltallet om inntil 1800 soldater pr. innrykk, samtidig som dagens avdelinger skal videreføres, forutsetter *maksimal fortetting* av tilgjengelige arealer i leiren. Det blir svært viktig å styre arealutnyttelsen presist for å sikre god og effektiv samhandling og intern logistikk, og legge til rette for effektiv intertransport og trafikkssikkerhet. I tillegg må de ulike funksjonene fordeles slik at konsekvensene for tilgrensende sivil virksomhet blir så små som mulig.

Hovedgrepene i planforslaget er illustrert i figur 1 under.

Figur 1. Prinsippene for arealbruk og hovedsoner i planområdet.

Adkomst

Ny hovedadkomst i vest med tilhørende kapasiteter for vakt, kjøretøykontroll, og mottak og distribusjon av varer og materiell til leiren, er arealkrevende funksjoner. I planprosessen er flere alternative løsninger for etablering av disse funksjonene vurdert, men det er blitt svært tydelig at lokalisering innenfor de sentralene delene av leiren ikke lar seg gjennomføre når målet er å sikre en funksjonell leirdrift. Lokalisering av ny adkomst vest for Terningen Arena vil frigjøre arealer i hovedleiren til personellrelaterte funksjoner og derigjennom sikre god avstand til leirens kjernefunksjoner. Nytt adkomstområde vil også imøtekomme arealbehovene ifm. etablering av undergang under jernbanen, uten at tiltaket legger beslag på arealer som er tiltenkt annen utbygging.

Dagens hovedinnkjøring til leiren vil bli avlastet for en betydelig andel av transport med tunge kjøretøyer. Adkomsten vil imidlertid bli benyttet for vareleveranser til messe og personelltransport, i tillegg til at den sikrer adkomstbehovet (redundans) dersom ny hovedadkomst er blokkert som følge av uhell/ulykke, vedlikehold, mv., og i ev. beredskapssituasjoner.

Personellintensiv sone

Plangrepet med ny hovedadkomst gjør det mulig imøtekomme målet om å begrense trafikk i området for personellrelaterte funksjoner (forlegning, idrett, velferd, messe, sykestue, undervisning) og derigjennom sikre en utvikling på fotgjengernes premisser og økt trafiksikkerhet. Plangrepet vil også sikre en *samlet* lokalisering av kapasitetene for personell.

Arealene for personellrelaterte funksjoner ligger utenfor rød støysone og er eneste tilgjengelige arealer for utvikling av støyfølsom bebyggelse (soldatforlegning, kvarter for ansatte). Denne delen av leiren må følgelig forbeholdes personellrelaterte funksjoner.

Parkering er tatt ut av hovedleir og personellintensiv sone, og i hovedsak etablert utenfor kontrollert område, og Forsvarets personell må ta seg inn i leiren via rondell. Tiltaket vil redusere trafikk i den delen av leiren som er forbeholdt personellrelatert aktivitet.

Jernbanen

Transportbehovet på tvers av jernbanen vil tilta i takt med den gradvise veksten på Terningmoen. Det planlegges ny kjøretøykulvert i vest i forlengelsen ny hovedadkomst, og gangkulvert ved hovedleir. Kjøring til operativt støtteområde, skytefeltet og skytebaner med sivil sambruk ledes utenom kontrollert område og uten at transporten må føres gjennom selve leirområdet. Planskilt kryssing av jernbanen når Terningmoen utvikles er stilt som krav fra Bane NOR.

Fullt utbygd leir forutsetter at arealer sør for jernbanen fortettes vesentlig med lager, garasjer, plasser og logistikkfunksjoner. Det blir svært viktig å binde leirens arealer nord og sør for jernbanen sammen på en effektiv måte, og kulverter under jernbanespolet anses som nødvendig.

Nærøvingsfelt

Det antas en vesentlig økt bruk av nærøvingsfeltet i Haugene. Dette er svært viktige arealer for å imøtekomme pålagte krav om trening og utdanning i grunnleggende feltmessige ferdigheter. Store mengder soldater kan ha behov for å trene samtidig. I tillegg til Haugene må arealer på vestsiden av Terningåa tas i bruk. Dette er ingen ny aktivitet, men en videreføring av et bruksmønster på Terningmoen som har eksistert i mange tiår. Jf. Forsvarets kravspesifikasjon er det krav om gangavstand fra mannskapsforlegning i leiren og til Haugene og nærøvingsområdene.

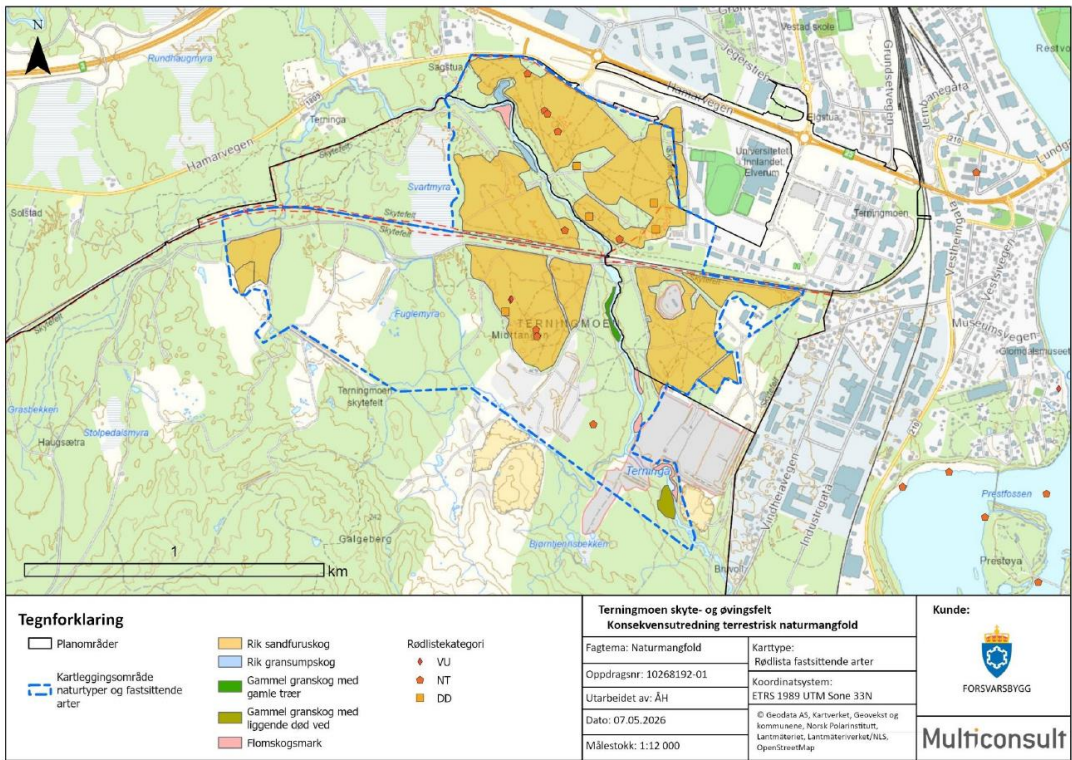
3.1 Skyte- og øvingsfelt

Oppbygging av kapasitetene på Terningmoen omfatter også flere nye kortholds skytebaner. Rekruttene har krav om skytetrening med håndvåpen og aktiviteten vil etter hvert tilføre feltet et betydelig økt omfang av skyting gjennom året. Nye skytebaner er under planlegging med basis i Forsvarets kravspesifikasjon om gangavstand (maks. 30 min) fra leirområdet og til skytebanene. Banene må følgelig lokaliseres relativt nær leiren. Nye baner vil bli etablert med avrenningskontroll og effektiv støydemping (voller).

Revisjon av reguleringsplanen for skyte- og øvingsfeltet (2019) blir behandlet i egen plansak og omtales ikke i det videre.

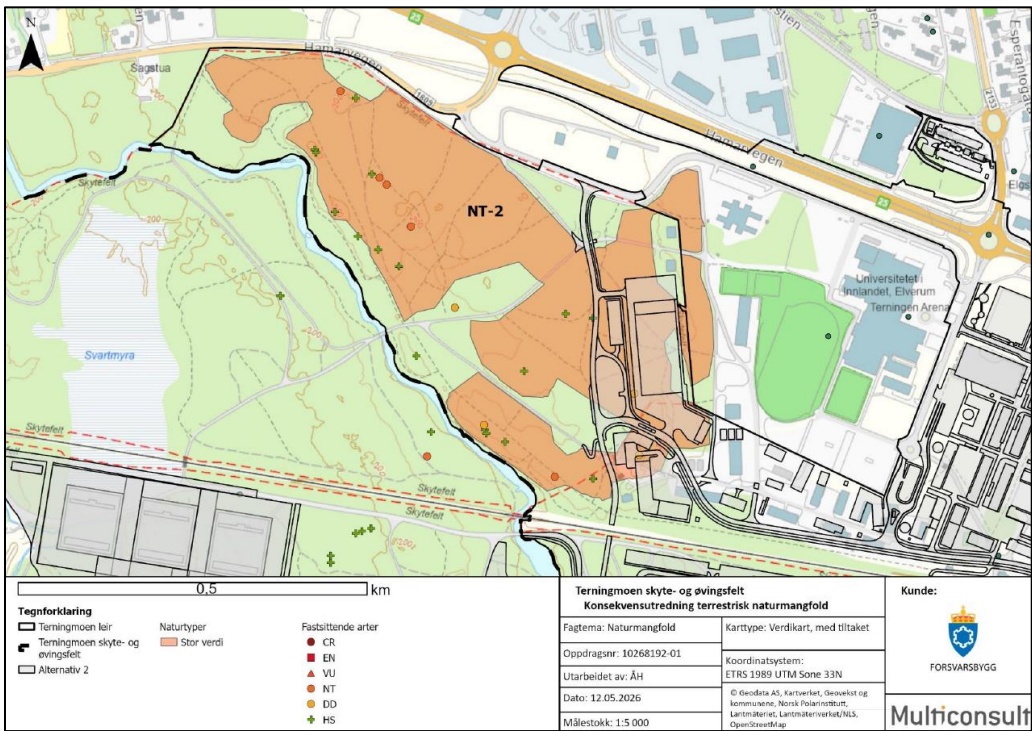
3.2 Naturmiljø i planområdet

Den planlagte utbyggingen på Terningmoen kommer i betydelig konflikt med kartlagte naturverdier. Planområdet i vest og arealene sør for jernbanen er dekket av naturtypen rik sandfurskog, jf. figur 2, resultat fra kartleggingen i 2025.

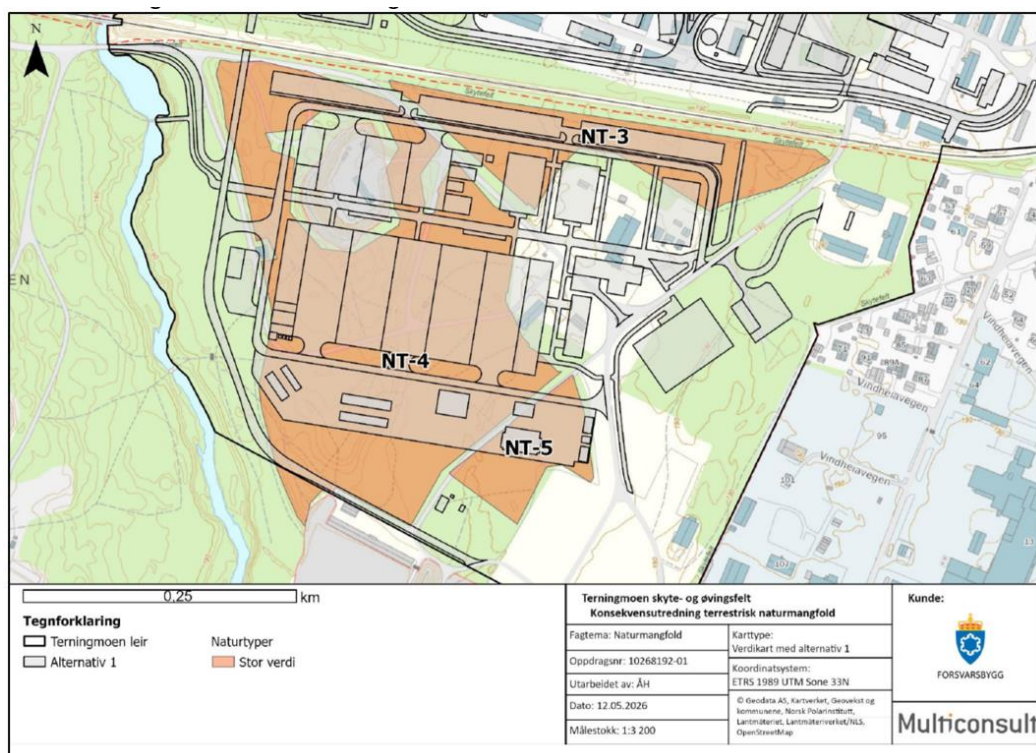

Figur 2. Oversikt over naturtyper og rødlistearter, kartlagt av Multiconsult 2025.

En vesentlig del av naturtypen vil gå tapt som følge av utbyggingstiltakene., jf. figur 3 og 4 for hhv. arealene nord og sør for Rørosbanen.

Figur 3. Området for ny hovedadkomst vil legge beslag på rik sandfuruskog klassifisert med stor verdi.

Figur 4. Arealene sør for jernbanen legger beslag på rik sandfuruskog klassifisert med stor verdi.

Nedbygging av naturmiljøet kan umulig erstattes 1:1. Strategien i planarbeidet har derfor vært:

- Justere og begrense inngrepsområder
- Supplerende kartlegging innenfor og utenfor planområdet

Dette er nærmere omtalt under.

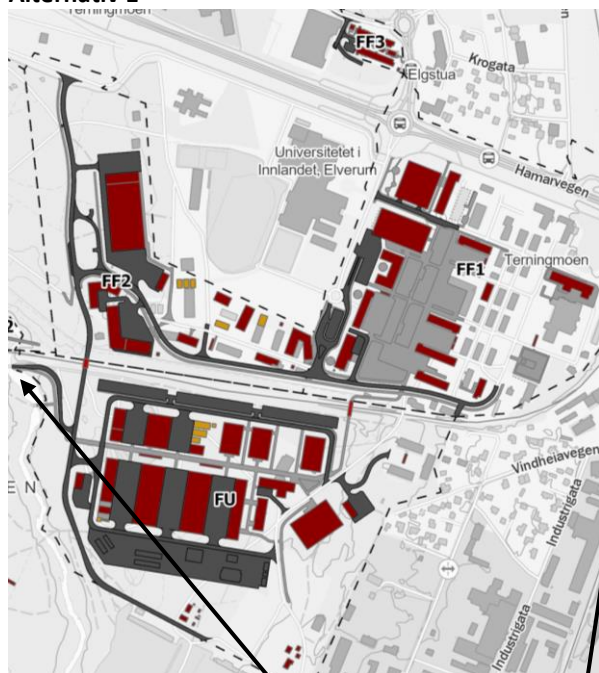
3.3 Endringsforslag reguleringsplan Terningmoen leir

I konsekvensutredningen for naturmangfold er opprinnelig planforslag definert som alternativ 1 og endret planforslag er beskrevet som alternativ 2. Endringene innebærer en omrokking av planlagt plassering av bygg og anlegg, slik at beslaglagt areal med forekomst av rik sandfuruskog reduseres med om lag 11 500 m². Planendringen gjør imidlertid ikke utslag på grad av konsekvens i konsekvensutredningen. Etter vårt skjønn er dette likevel et viktig avbøtende tiltak. Bevaring sikres gjennom hensynssoner H560 i plankartet med tilhørende bestemmelser, se kap. 3.6. Illustrasjonsplan for planforslaget er ikke endret etter offentlig ettersyn.

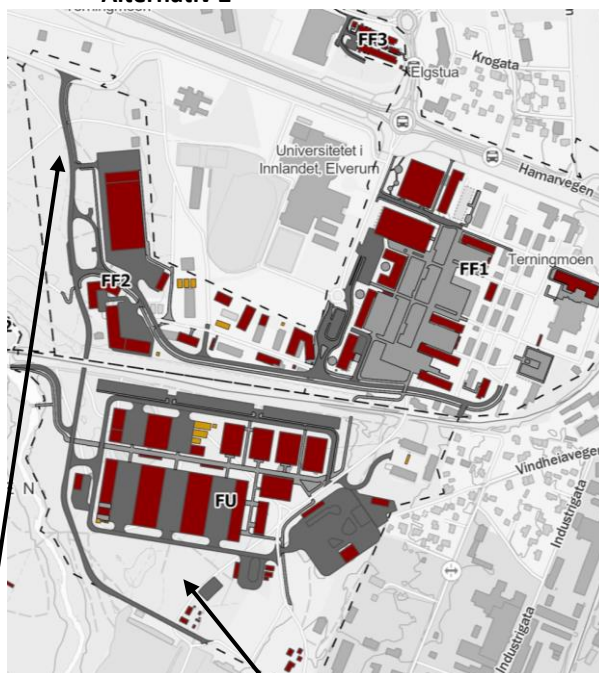
Alternativ 2 skiller seg fra alternativ 1 på følgende måter, se figur 5:

- Planlagt fortau langs ny hovedadkomst legges på østsiden av veien, hvorpå de to formålsfeltene innsnevres med 3 meter. Den største hensynssonen for rik sandfuruskog i felt FS1 kan derfor økes med ca. 670 m².
- Ny gangbro over Terningåa utgår.
- Søndre del av planområdet for nye bygg og anlegg i omrokkes slik at hensynssonen som omfatter rik sandfuruskog med høy verdi får et større areal enn i alternativ 1, med en økning på ca. 10.900 m². Hensynssonen like øst for denne, som i alternativ 1 omfattet rik sandfuruskog med middels verdi, utgår for å gi plass til omrokkingen.

Alternativ 1

Alternativ 2

Bygg flyttet

Bygg ny

Kjøreareal betong

Gangareal betong

Gangbro utgår

Vegareal er justert ved at fortau er flyttet og redusert i lengde

Bygg og anlegg er flyttet lengre øst til areal med lavere verdi

Figur 5. Illustrasjon av endringene som nå er lagt til grunn i planforslaget.

Alternativ 2 er danner grunnlaget for revidert planforslag. Endringer er fulgt opp i plankart og bestemmelser.

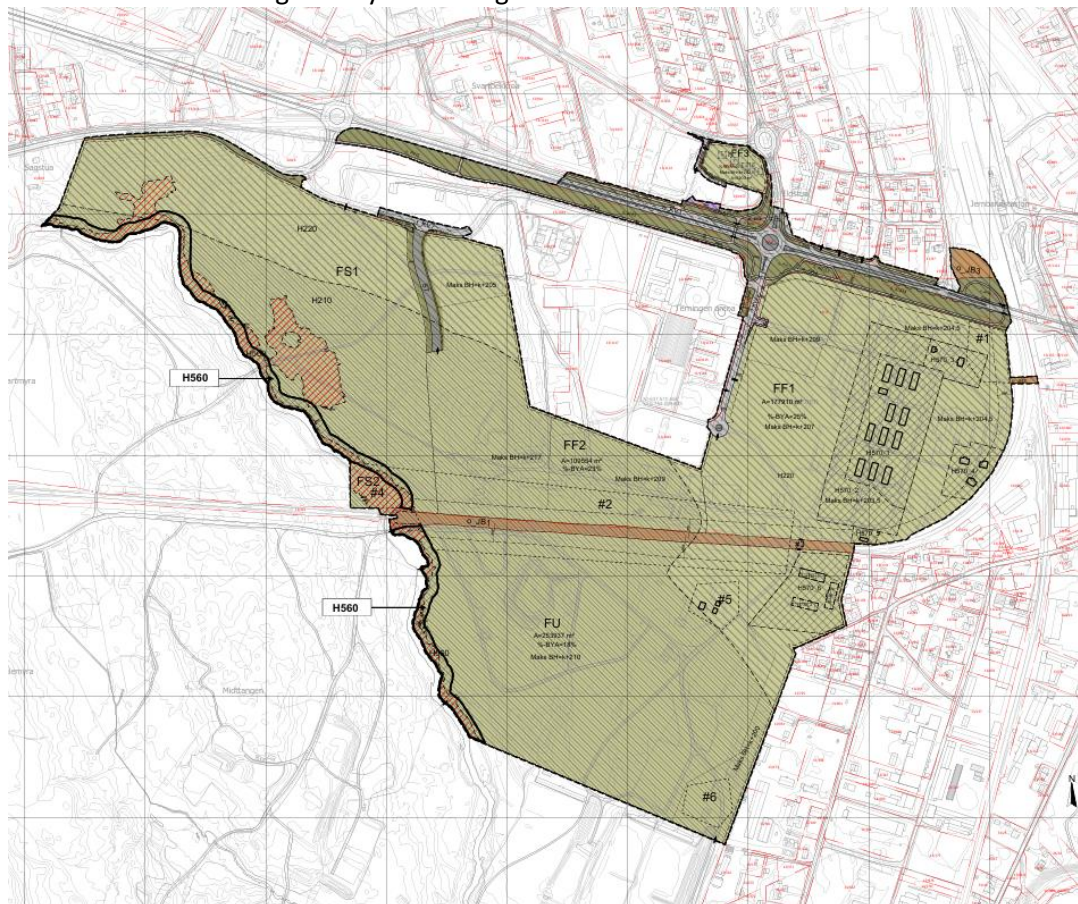
3.4 Kunnskapsgrunnlag og supplerende kartlegging

Kartlagte områder i planområdet vil bli kartlagt og kvalitetssikret på nytt i 2026. Kartleggingen utvides til også å omfatte Forsvarets arealer *utenfor* planområdet. Formålet er å avdekke hvorvidt rik sandfuruskog finnes i områder hvor det ikke er planer om utbyggingstiltak, og som kan beskyttes og komme til erstatning for naturtapet i leirområdet.

I samråd med Elverum kommune planlegges også en faglig vurdering og gjennomgang av arealer hvor rik sandfuruskog er kartlagt tidligere andre steder i kommunen. Gjennomgangen av lokalitetene vil avdekke behov for supplerende kartlegging og danne grunnlag for kommunens planprosess senere. Utvalget av lokaliteter konsentreres fortrinnsvis til kommunal eiendom.

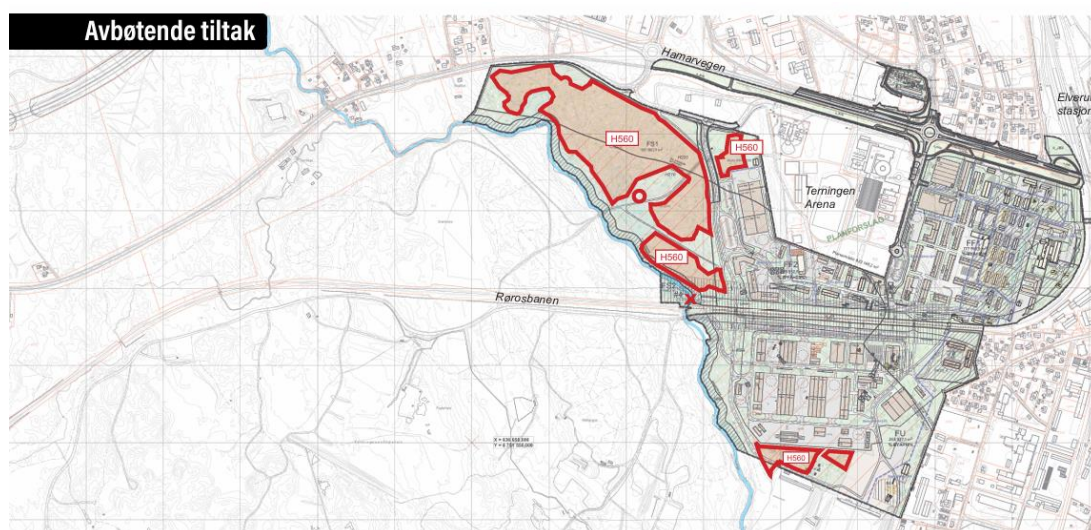
3.5 Plankart

Plankartet ved offentlig ettersyn vises i figur 6.

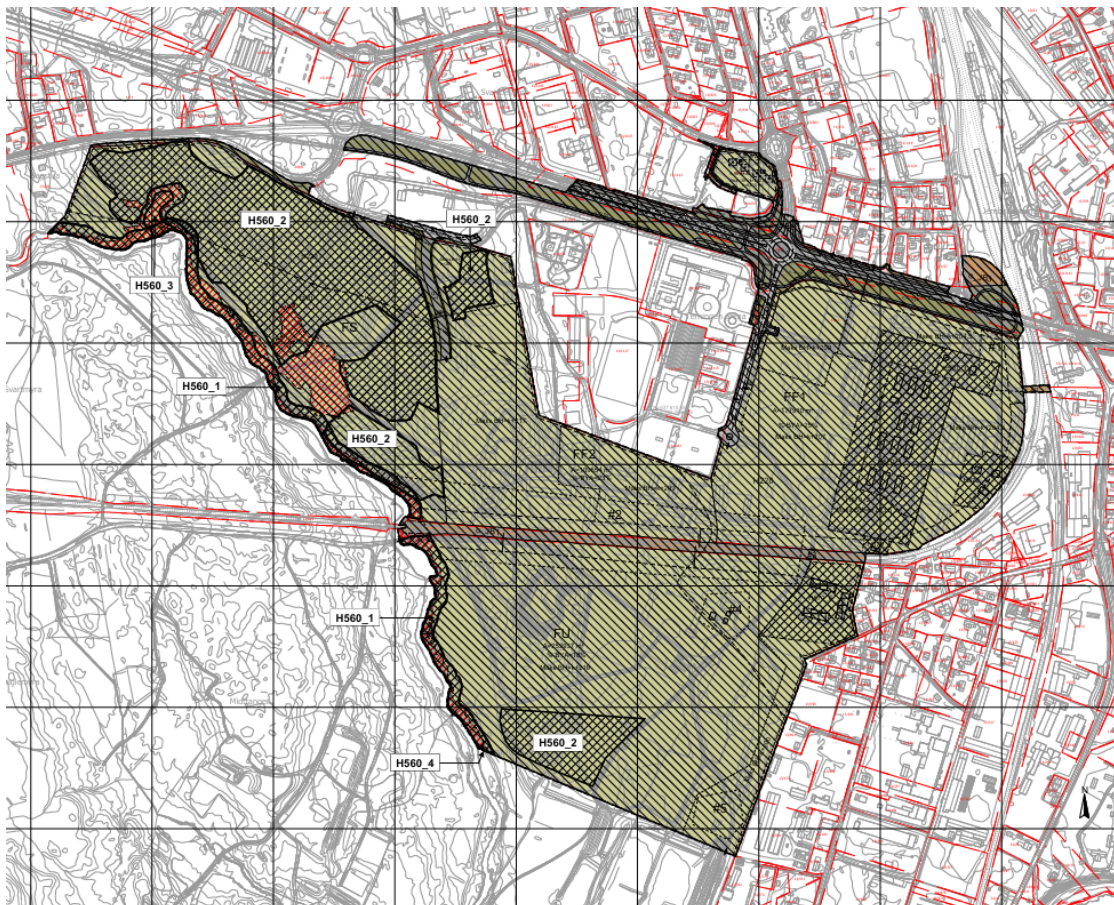
Figur 6. Foruten hensynssone langs Terningåa er det ikke avgrenset hensynssoner for naturmiljø.

I revidert plankart er nye hensynssoner for bevaring av naturmiljø H560, med tilhørende bestemmelser avgrenset til de delene av planområdet som ikke skal utvikles med nye tiltak, jf. illustrasjon i figur 7.

Figur 7. Illustrasjon av hensynssoner naturmiljø.

Felt FS2 og bestemmelsesområdet #4 i opprinnelig plan, er tatt ut av planen fordi det ikke lenger er behov for etablering av gangbro over Terningåa i dette området. Det reviderte plankartet vises i figur 8 (se også PDF i vedlegg).

Figur 8. Revidert plankart. Hensynssonene for naturmiljø er uthevet.

3.6 Planbestemmelser og hensynet til særlov

I reviderte planbestemmelser er følgende i rød tekst lagt til for hensynssonene (H560):

- Soner H560_1 er kantsone langs vassdraget Terningåa. Innenfor sonene tillates det ikke etablert nye bygg eller parkeringsplasser. Oppgradering/erstatning og vedlikehold av eksisterende broer tillates. Innenfor sonene skal det opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte på minst 20 meter. Innenfor vegetasjonsbeltet skal det, så langt det er mulig, unngås å utføre tiltak som kan skade vegetasjonen.
- Soner H560_2 er areal med naturtype rik sandfuruskog.
- Sone H560_3 er rik gransumpskog.
- Sone H560_4 er areal med flomskogmark.
- Innenfor sonene H560_2-4 tillates ikke bygninger, større terrenginngrep, tilføyning av masser og større anlegg. Hensynssonene skal bevares som skogsareal. Det tillates øvingsaktivitet for Forsvaret innenfor sonene. Ved øvingsaktivitet skal det, så langt det er mulig, unngås aktivitet som kan skade naturtypen.

En revidert vurdering av §§ 8-12 i Naturmangfoldloven vil bli gjengitt i planforslaget.

4 Avsluttende kommentar

Terningmoen leir mottar i dag 350-400 rekrutter 4 ganger i året. Etablering av Hærens felles rekruttskole i tråd med Stortingets vedtak, kan medføre en kapasitetsøkning til inntil 1800 og at leiren bygges ut der etter. Utbyggingen fordrer en vesentlig fortetting for å imøtekomme behovene for overnatting, bespisning, vakt og sikring, kontor, lager, undervisning, trening, velferd, logistikk osv. Utviklingen vil måtte ta i bruk en betydelig andel av tilgjengelige arealer for etablering av nødvendig bygningsmasse og infrastruktur. Eiendommen til Terningen Arena, Rv. 25, Rørosbanen og Forsvarets skytefelt omkranser og griper inn i leirområdet, og begrenser fleksibilitet og mulighetene for ekspansjon, og fremtidig utvikling vil måtte avgrenses til det arealet som er definert som Terningmoen leir.

I planleggingen har det vært mange viktige hensyn å ta; støy, naboforhold, kulturminner og jernbanetrasé, og det har vært svært krevende å få plass til alle nødvendige funksjoner. På bakgrunn av dette har det vært gjort en rekke nødvendig grep for at leiren skal kunne fungere for rekruttutdanningen, samtidig som dagens militære avdelinger skal ha dekket sine behov:

- sentral leir og personellintensiv sone er lagt utenfor rød støyzone, i nordlig del av planområdet
- plasskrevende støtte- og operative funksjoner anlegges utenfor sentral leir, i vestlig og sørlig del av planområdet
- hovedadkomst for kjøretøy som skal inn i leir eller til skytefeltet via ny jernbaneundergang er lokalisert utenfor det sentrale leirområdet

Hensynet til naturmangfold henger spesielt sammen med kartlagte funn av naturtypen rik sandfuruskog. Gjennomført konsekvensutredning for naturmangfold viser at planforslaget medfører svært negativ konsekvens for naturtypen fordi store deler av arealene går tapt som følge av nedbygging. For å gi minst mulig negativ konsekvens for naturtypen er det gjort endringer i planforslaget og arealbeslaget er redusert i forhold til opprinnelig planforslag. En etablering av rekruttskole i tråd med hva Stortinget har vedtatt og iht. Forsvarets langtidsplan er imidlertid ikke realistisk å oppnå uten at relativt store deler av naturmiljøet bygges ned. Avbøtende tiltak er sikret gjennom hensynssoner for deler av naturverdiene, og supplerende kartlegging utenfor tiltaksområdene vil avdekke om tilsvarende miljøkvaliteter kan bevares andre steder på Forsvarets eiendom eller andre steder i kommunen.

5 Vedlegg til dette notatet:

1. Kartleggingsrapport naturmangfold, datert 25.02.26 (Multiconsult)
2. Kartleggingsrapport vannmiljø, datert 23.02.26 (Multiconsult)
3. Konsekvensutredning terrestrisk naturmangfold, datert 08.05.26 (Multiconsult)
4. Revidert plankart, datert 19.08.26 (3RW)
5. Reviderte bestemmelser, datert 19.08.26 (3RW)
6. Planbeskrivelse, datert 18.06.25 (uendret, 3RW)